

Література

1. Калашник В.С. Українська поетична фразеологія і афористика поетичної мови пожовтневого періоду: Семантико-типологічний аспект: ввтореф. дис. д-ра філол. наук зі спец.: 10.02.02 /В. С. Калашник. – Дніпропетровськ, 1992. – 40 с
2. Медведєв Ф. П. Українська фразеологія : Чому ми так говоримо? / Ф. П. Медведєв. – Х. : Вища школа, 1977. – 232 с.
3. Шевченко Тарас. Твори: [у 5 т.] / Тарас Шевченко. – К.: Дніпро. – Т.1. – 1970. – 408 с.; Т.2. – 1970. – 416 с.; Т.3. – 1971. – 395 с.

Кравцов А. І., канд. іст. наук, доцент

Харківський національний аграрний університет ім. В.В.Докучаєва

Сутула О. А., старший викладач

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ІСТОРИЧНІ І ГЕОПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЄДНОСТІ СЛОВ'ЯНСТВА

Щоб усвідомити необхідність незалежності України, треба добре осмислити минуле і сучасне. Від часів Київської Русі, Б.Хмельницького та його послідовників, видатних українців епохи Відродження і Просвітництва, Центральної Ради до сьогодення героїкою патріотів Батьківщини відтворювався політичний ідеал, здійснення якого принесло свободу Україні.

Особливої уваги заслуговує хоча і короткочасна, але яскрава діяльність Кирило-Мефодіївського товариства у 1845-1847 рр., яке послідовно відстоювало ідеали свободи, рівності і братства для українського та інших, насамперед, слов'янських народів, що зазнавали соціально-політичного, економічного, національного гніту. На думку товариства, до складу слов'янської федерації мали увійти Україна, Росія, Польща, Чехія, Сербія, Болгарія. Вища законодавча влада мала належати двопалатному сейму, а виконавча – президенту. Програма братства, котре свідомо поставило себе під патронат слов'янських первоучителів Кирила й Мефодія, щоб підкреслити свій слов'янський напрям, найкраще можна бачити з тексту прокламації «До братів українців», написаної М. Костомаровим. Зокрема зазначалося, що всі слов'яни повинні між собою поєднатись, але так, щоб кожен народ склав свою окрему республіку й управляв своїми справами незалежно від інших; щоб кожен народ мав свою мову,

свою літературу й свій власний устрій. Щоб був один сейм або Рада Слов'янська, де б сходилися депутати від усіх республік і там рішали такі діла, котрі належать до цілого Союзу Слов'янського. Щоб у кожній республіці був свій правитель, обраний на кілька літ, і над цілим Союзом був би правитель вибраний на чотири роки. Щоб у кожній республіці була загальна рівність і свобода, а станів щоб зовсім не було. Щоб депутатів і урядовців обирали не по роду, не по багатству, а по розуму й по освіті. Щоб свята віра Христова була основою закону й усієї управи в цілому союзі і в кожній окремій республіці. Слід відзначити, що, поділяючи загальні засади своєї програми, члени товариства розходились у питанні про першочергові завдання. М. Костомаров вважав першочерговим домогтись єдності слов'ян. П. Куліш наголошував на розвитку, насамперед, української культури. Тарас Шевченко пристрасно відстоював ідеї соціального і національного звільнення українців та інших народів слов'янства.

Майже всі ідеї кирило-мефодіївців залишаються актуальними і в наш час. На жаль, слов'янство сьогодні з різних причин залишається об'єктом геополітичних інтересів більш розвинутих держав, народів, союзів, військово-політичних альянсів. За два останні століття слов'янський світ пережив розпад держав, протиборство братніх народів, міжрелігійні конфлікти, культурно-духовне приниження, вплив чужорідних, не притаманних слов'янству, негативних, антигуманних факторів. Багато в чому ці та інші негаразди, на нашу думку, є наслідком відсутності єдності і братерства між слов'янами. Політичні еліти багатьох слов'янських держав ігнорують традиційні історичні зв'язки, єдність культури і релігії, можливість створення міцного перспективного соціально-економічного потенціалу задля подальшої еволюції.

Отже, ідеї кирило-мефодіївців залишаються актуальними і сьогодні задля майбутнього всього слов'янства і українства зокрема як найдавнішого історичного етносу. Для України одночасно постали проблеми територіальної цілісності, міжетнічної консолідації у формуванні політичної нації за умови рівноправ'я всіх національних меншин, що мешкають у державі, вирішення соціально-економічних питань і визначення геостратегічних інтересів на світовій арені. Нещодавно в Конституцію України внесені доповнення щодо майбутнього вступу в Європейський Союз і НАТО, членами яких є більшість слов'янських держав. Можливо, в нових інтеграційних умовах і процесах слов'янський світ більш голосно і дієво заявить

про себе і займе гідне місце у світовій спільноті. Відтак перед Україною постають нові соціально-економічні і політико-правові внутрішньо-і зовнішньополітичні виклики.

*Кузь Т.Г., методист загальноосвітньої підготовки, філолог
навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у
Дніпропетровській області*

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ Т.Г.ШЕВЧЕНКА

У літературі кожного народу, серед великих її творців, є поети, імена яких оповиті невмирущою любов'ю і славою. 9 березня 2019 року український народ відзначає 205-річницю від дня народження поета, художника, мислителя, відомого всьому світу як визначного просвітника-гуманіста, Пророка нашої нації Тараса Григоровича Шевченка.

Незважаючи на те, що Шевченко не працював у системі освіти, не написав ніяких наукових праць з педагогіки, окрім «Букваря Южноруського», у яких би спеціально розглядалися освітянські проблеми, тим не менше є підстави говорити про те, що в нього склалася певна система педагогічних поглядів. У творчій спадщині Кобзаря звучать досить цінні думки щодо освіти й виховання, багато з яких є актуальними й сьогодні.

Педагогічні погляди Т.Г. Шевченка стали предметом ретельного вивчення багатьох дослідників. Різні їх аспекти аналізували В.Доманицький, О.Мазуркевич, С.Чавдаров. Окремі дослідження «Букваря» знаходимо у працях П. Потоцького, П. Зайцева, І.Коровицького.

Започатковані педагогічні ідеї Шевченка-громадянина й патріота у творах «Близнюки», «Княгиня», «Варнак», «Музикант», «Нещасний», «Прогулянка із задоволенням і не без моралі», а також «Щоденнику» вплинули на формування педагогічної думки в Україні. Найважливішим для просвітителя було пробудження українського народу, який усупереч рабському стану має право на рідну школу. Велику роль він відводить учителю, який має вірою і правдою служити народові, допомагає вийти із культурної відсталості. Учитель, який цим не живе, досягти своєї мети не може.

Повість «Близнюки» є найбільш педагогічною. Тут Шевченко торкається важливих виховних проблем і вперше звертається до